

STAR WARS

WRECSAM 1986.... CARTREF
-LLWYD ANKSTWALKER...

Episode IV
Gobaith Newydd

Cyddau twylling Ngymru yr
Ymerodraeth warthus, holl bwerus yn
sathru ar yr Iaith Gymraeg. Ond ni
ddilnodd pawb y drefn...

Mewn cornel di nod or bydysawd
breuddwydodd hogyn ifanc
am gael ymuno a'r gwrthryfel..

Ei enw oedd
Llwyd Ankstwalker...

TRAF CRWYDRO DIFFEITHWCH
CLWYD, MAE LLWYD YN GWELD
HEN DDYN RHYFEDD EI OLWG....

LLWYD, DERE
NÔL I DDAELLEN
DY FEIBL YR HOGYN
GWIRION!

MAEN RHAID I
FI YMUNO ÂR
GWRTHRYFEL,
OND SUT?....

OND MAE LLWYD YN SYLWEDDOLI
NAD HEN DDYN BUDR YW HWN....
OND PROFFLYD... HEN BEN!

TYRD YMA
ATAF FI
HOGYN IFANC!

NAI MA' MAMI A
DADI WEDI RYBUDDIO
FI AM DDYNION FEL
CHI!

MAE HEN BEN YN DANGOS
YR ARF I FRWYDRO YN
ERBYN YR YMERODRAETH....

TRWY DDULLIAU
CHWYLDRO YN
UNIG Y MAE
LLWYDDO!

BOED Y GRYM
GYDA TI LLWYD!

MAE SAUNDERS YN MYND Â LLWYD I CANOLFAN Y GWRTHRYFELWYR
 YN ABERYSTWYTH - CŴPS EISELY. YMYSG Y CRIW ROEDD FFRED SOLO,
 CHEWIE LEWIS DAFIS, R2 DML 2, C-ROC-PO, PRINCESS IWANA, AC
 ANGHARAD YR HURT.....

LEITHOEDD
 LLEIAFRIFOL
 C-PO
 C-PO
 Y BYDYSAWD

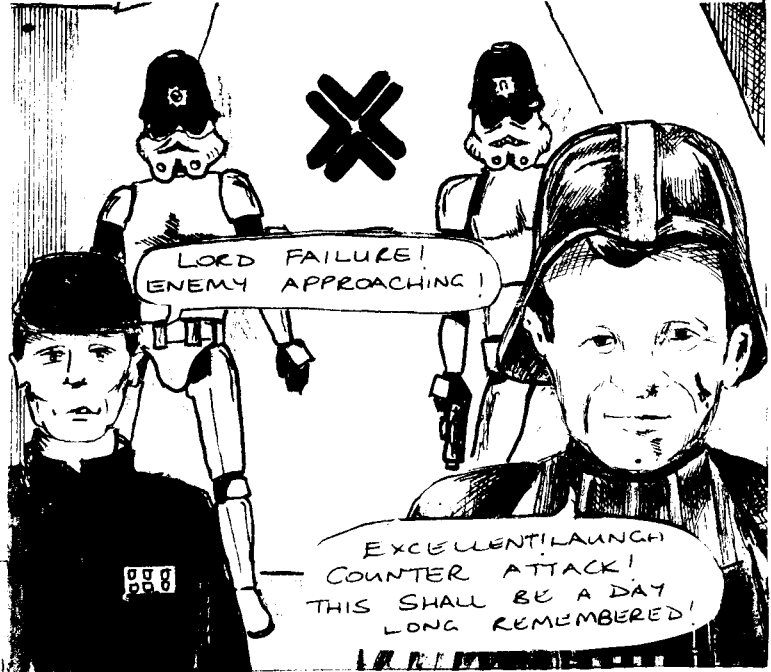
DWI NEWYDD SIARAD A
 FFRED SOLO, MAEN MYND
 A CHEIW O WRTHRYFELWYR!
 CAERDYDD I IDYMNWEL
 GORSAF OFOD YR
 YMERODRAETH! CAWN
 FYND EFO FE AM BRIS!

IR GAD! IR GAD! DEWCH CYMRU
 HEN AC IFANC! DEWCH IR GAD!

OND ROEDD YR YMERODRAETH YN
 BAROD AMDANYN NHW... YN ENWEDIG
 LORD DAFT FAILURE, GYNT DAFYDDEUS
 THOMAS, OND NAWR WEDI TROI AT YR
 OCHR DYWYLL....

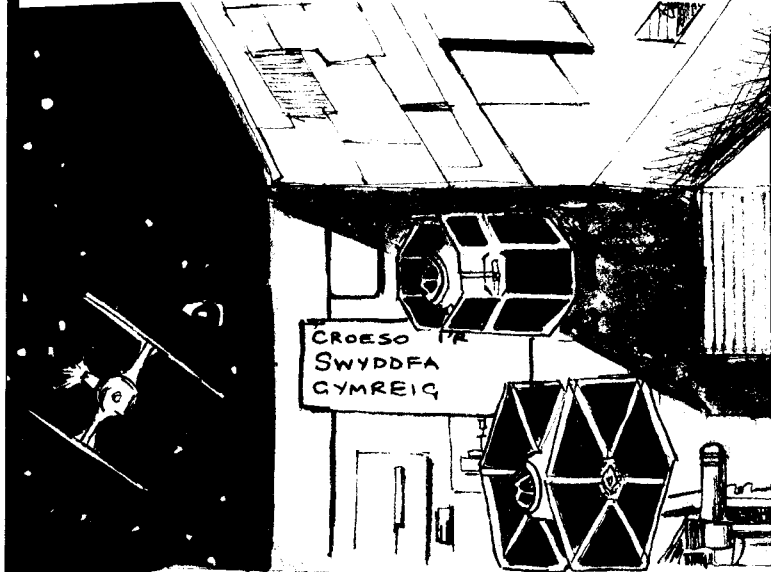
IWANA, GAD
 LONYDD IR JOYSTICK!

LORD FAILURE!
 ENEMY APPROACHING!

EXCELLENT! LAUNCH
 COUNTER ATTACK!
 THIS SHALL BE A DAY
 LONG REMEMBERED!

MAE'R YMERODRAETHI YN YMOSOD
 O'I CADARNLE YN Y SWYDDFA GYMREIG..

CROESO
 SWYDDFA
 GYMREIG

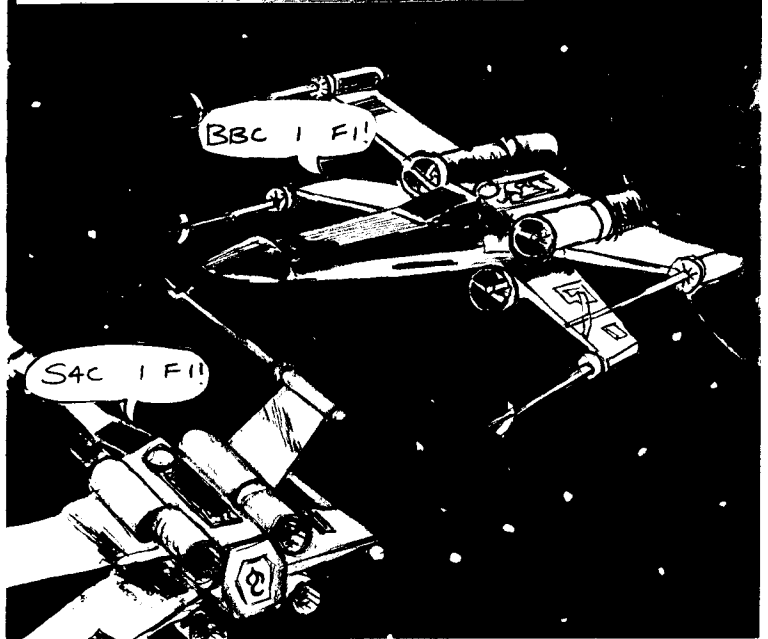
RIGHT THEN ME
 OLD BEAUTY!
 YOU'RE NICKED!

MAE'R CHWYLDRO YN ORMOD I
RED LEADER BRANWEN....

SOD THIS! DWI'N
MYND ADRE I OLCHEIN
WALLT!

MAE PETHAU YN EDRYCH YN WAEL
CYDA RHAGRITHWR YN YMUNO A'R
GELYN AC YN CAEL SWYDD YN Y
CYFRYNGAU.....

BBC I FI!

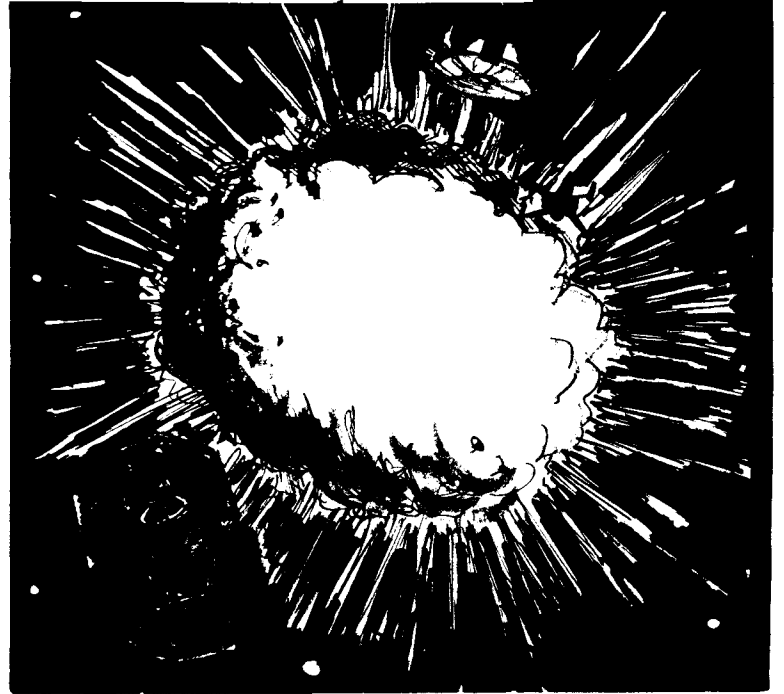
SAC I FI!

CYMER HONNA
DAFT! TRAIS TRAIS
TRAIS!

MAE LLWYD YN MEDDWL FOD
PETHAU AR BEN... OND MAE
FFRED YN CYRRAEDD NOL O'I
DAITH SMYGLO LLEBR I PHREN
YN SBAEN.....

MAE DAFT YN DIFLANNU
A'R GORWEL SYDD YN GADAEL
LLWYD ORFFEN Y CWAITH...

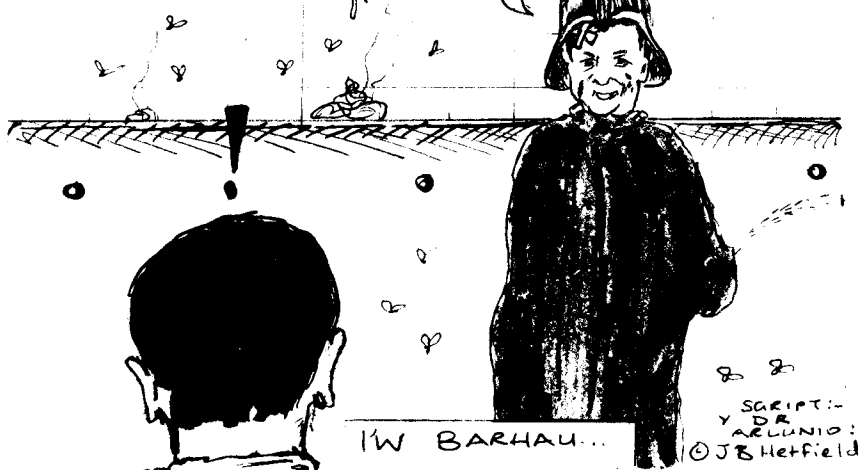
MAE LLWYD A'R CRIW YN
DATHLU NOL YN CWPS
EISELY.....

PRYNA BABYCHAM
I MI C-ROC-PO!
DWI'N MYND AM
BISIAD!

JOIN ME LLWYD,
CROSS OVER TO THE DARKSIDE....
OF BILINGUALISM !!

OND QUELLE
SUPRISE !

I'W BARHAU...

8 8
Y SCRIPT:
Y DA
ARLUNIO:
© JB Hefffield '97

India - 50 heb fod allan

Ar y 15fed o Awst, 1997 bydd India yn dathlu hanner can mlynedd fel gwlad annibynnol. Yn barod mae rhai o bapurau newydd mwyaf rhyddfrydol Prydain yn dangos nad yw Imperialaeth a'r agwedd 'gwell na'i gilydd' oedd gan Imperialwyr fel Churchill hanner canrif yn ôl wedi marw. Yn barod maen nhw'n dadlau bod yr hanner can mlynedd o annibyniaeth wedi bod yn fethiant: bod problemau llythrennedd a thlodi yr India yn dal i fodoli, ac yn awgrymu, er nad ydyn nhw'n dweud hynny, bod pethau yn well o dan reolaeth Prydain.

Mae Seren Tan Gwmwl yn anghytuno. Rydym yn cytuno â Gandhi wnaeth ddweud ei bod yn well i India gael ei cham-lywodraethu o New Delhi, na chael ei rheibio o Lundain.

Mae hanes brwydr arwrol yr India am annibyniaeth yn gyfarwydd i'r rhan fwyaf o bobl: brwydrau Gandhi, Nehru a Phlaid y Gyngres dros hawliau sifil i ddechrau, ac, o ddechrau'r 1920' au ymlaen, dros annibyniaeth. Trwy hunan aberth a'r dull di drais dangosodd Gandhi a'i dilynwyr i'r byd bod modd herio holl rym yr Ymerodraeth Brydeinig heb ddefnyddio trais. Trwy weithredu, a derbyn y cyfrifoldeb dros y gweithredu, llwyddodd Mohandas K a'i ddilynwyr i ennill annibyniaeth i w gwlad.

Hwyl fawr... honky

Wrth i fysedd y cloc yn New Delhi symud yn araf at hanner nos ar Awst 15fed, 1947, dechreuodd Nehru draddodi un o'r areithiau mwyaf mewn hanes modern. Mae llawer o'r araith 'tryst with destiny' erbyn hyn yn gyfarwydd i bobl.

Flynyddoedd maith yn ôl gwnaed oed rhyngom ni a'n tynged, ac mae'r amser wedi dod i ni gadw at ein haddewid. Pan fydd y cloc yn taro hanner nos heno, a'r byd yn cysgu, bydd India yn deffro i fywyd a rhyddid. Mae adegau yn dod, sydd ddim yn digwydd yn aml mewn hanes, pan fyddwn yn camu o'r hen i'r newydd: pan fydd oes yn darfod, a phan fydd enaid cenedl sydd wedi cael ei gwasgu'n rhy hir yn cael y cyfle i fynegi ei hun.

Dyw pethau ddim wedi bod yn hawdd yn India: dyw llywodraethau'r wlad ddim wedi gwasanaethu eu pobl fel y dylen nhw - ond mae hyn yn wir am bob gwlad, nid dim ond yr India.

Mae'n rhaid edrych ar y problemau oedd yn wynebu'r India yn 1947 cyn medru pwyso a mesur pa mor llwyddiannus fu'r Indiaid wrth geisio eu datrys. Cachu mas wnaeth llywodraeth Prydain yn y pen draw, a rhannu'r wlad yn ddwy (neu'n dair). Roedd y mwyafrif o'r wlad yn cael ei galw'n India - ble roedd mwyafrif Hindwaidd. Roedd dau ddarn sylweddol o dir yn y gogledd serch hynny, yn cael eu galw'n Orllewin a Dwyrain Pakistan - dyma ble roedd mwyafrif Moslemaidd. Roedd India i fod yn un wlad, a Phakistan yn wlad arall, annibynnol.

Roedd hynny'n creu problemau yn syth. Arweiniodd polisi Prydain o rannu'r India at y symudiad mwyaf mewn poblogaeth yn hanes modern y byd. Mudodd Moslemaid i Bakistan, a Hindwaid i'r India. Yn y symud gwelwyd cymdogion o grefyddau gwahanol yn ymosod ar, a lladd ei gilydd. Roedd rhai Indiaid yn credu ei bod yn well i ladd eu teuluoedd na gadael iddyn nhw aros, neu hyd yn oed fynd drwy'r symud. Polisi Prydain wnaeth arwain at i dros filiwn o bobl gael eu lladd pan rannwyd y wlad yn 1947. Ateb Prydain i unrhyw broblem yw rhannu gwledydd - yr Iwerddon, Cyprus, India etc.

Roedd gan yr India boblogaeth o dros 400 miliwn yn 1947. Doedd y wlad ddim yn gallu cynnal ei hunan o ran bywyd, ac roedd newyn yn gyffredin. Roedd 85% o blant y wlad yn gadael ysgol yn 11 oed, ac roedd y boblogaeth yn anlythrennog. Doedd gan India, oherwydd cam-lywodraethu Prydain, ddim traddodiad o ddemocratiaeth. Yn yr etholiad cyffredinol cyntaf, roedd papurau balot yr India yn defnyddio symbolau i gynrychioli pleidiau i wneud yn haws i'r werin bleidleisio. Yn ogystal â'r problemau hyn, roedd anghyfiawnder cymdeithasol yn gyffredin, a'r system caste yn dal yn gryf a dylanwadol. hefyd roedd traddodiad o lywodraeth llwgr yn yr India, gydag arian yn ennill ffafrau. Doedd hon ddim yn sefyllfa ddefnyddol i Nehru, fel Prif Weinidog cyntaf India, etifeddu wrth ei feistri / gormeswyr Prydeinig.